

STAVANGER KOMMUNE

Rådmannen

Det kongelige kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep.

0032 OSLO

Postadr.: Postboks 8001, 4068 Stavanger
Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6
Telefon: 51508500. Faks: 51508555
E-post: postmottak.oppvekst@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr. NO 964 965 226

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE
HEI-06/8169

ARKIVNR.
010 &00

JOURNALNR.
47662/06

DATO
08.09.2006

SVAR - HØRINGSNOTAT MED FORSLAG TIL ENDRINGER I VALGLOVEN

Stavanger formannskap behandlet høringsnotatet i møte 31.08.2006, sak 3196/06 "Valgloven. Høring om endringer" og fattet slikt enstemmig vedtak:

"Stavanger kommune har følgende kommentarer til forslagene i høringsnotatet:

1. Det tilrås ikke at fristen for mottak av forhåndsstemmer utsettes til tirsdag kl 20.00. Dagens frist, valgdagen kl 20.00, opprettholdes.
2. Forslag om å avslutte forhåndsstemmegivingen torsdag før valgdagen støttes ikke, siste fredag før valgdagen beholdes som siste dag for forhåndsstemmegiving.
3. Forslaget om at ukjent velger skal legitimere seg støttes.
4. Det tilrås ikke innført ordning med at annen person over 18 som legitimerer seg, kan identifisere ukjent velger. Forslaget synes tungvint og tidkrevende, og er vanskelig kommuniserbart til velgerne.
5. Det tilrås ikke en lovfesting av at foreløpig optelling skal foretas manuelt, med mindre det brukes 2 ulike elektroniske tellesystemer ved foreløpig og endelig optelling. Likeledes tilrås ikke at det ved eventuell kontrolltelling (omtelling) kreves manuell telling."

Saksutredning og formannskapets protokoll vedlegges.

Med hilsen

Ole Hetland
rådmann

Hanne Eik
valgsekretær

Oppvekst og levekår

Postadr.: Postboks 8001, 4068 Stavanger
Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6
Telefon: 51508500. Faks: 51508555
E-post: postmottak.oppvekst@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr. NO 964 965 226

Saksprotokoll

REFERANSE
HEI-06/8169

ARKIVNR.
010 &00

JOURNALNR.
46257/06

DATO
01.09.2006

Utvalg: Stavanger formannskap
Møtedato: 31.08.2006
Sak: 3169/06

Resultat: Annet forslag vedtatt

Arkivsak: 06/8169
VALGLOVEN. HØRING OM ENDRINGER

Behandling:

Christine Sagen Helgø (H) fremmet følgende forslag:

”Rådmannens innstilling vedtas med følgende endring:

2. Forslag om å avslutte forhåndsstemmegevingen torsdag før valgdagen støttes ikke, siste fredag før valgdagen beholdes som siste dag for forhåndsstemmegeving.”

Votering:

Hs forslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapets enstemmige vedtak:

Stavanger kommune har følgende kommentarer til forslagene i høringsnotatet:

1. Det tilrås ikke at fristen for mottak av forhåndsstemmer utsettes til tirsdag kl 20.00. Dagens frist, valgdagen kl 20.00, opprettholdes.
2. Forslag om å avslutte forhåndsstemmegevingen torsdag før valgdagen støttes ikke, siste fredag før valgdagen beholdes som siste dag for forhåndsstemmegeving.
3. Forslaget om at ukjent velger skal legitimere seg støttes.

4. Det tilrås ikke innført ordning med at annen person over 18 som legitimerer seg, kan identifisere ukjent velger. Forslaget synes tungvint og tidkrevende, og er vanskelig kommuniserbart til velgerne.
5. Det tilrås ikke en lovfesting av at foreløpig opptelling skal foretas manuelt, med mindre det brukes 2 ulike elektroniske tellesystemer ved foreløpig og endelig opptelling. Likeledes tilrås ikke at det ved eventuell kontrolltelling (omtelling) kreves manuell telling.

Leif Johan Sevland
ordfører

Sissel Stenberg
leder politisk sekretariat

STAVANGER KOMMUNE

Saksfremlegg

REFERANSE
HEI-06/8169-3ARKIVNR.
010 &00JOURNALNR.
42748/06DATO
18.08.2006

Saken behandles i følgende utvalg:	Sak nr.:	Møtedato:	Votering:
Kommunalutvalget (AU/FSK) Stavanger formannskap	3169/06 /	29.08.2006	

VALGLOVEN. HØRING OM ENDRINGER

Forslag til vedtak:

Stavanger kommune har følgende kommentarer til forslagene i høringsnotatet:

1. Det tilrås ikke at fristen for mottak av forhåndsstemmer utsettes til tirsdag kl 20.00. Dagens frist, valgdagen kl 20.00, opprettholdes.
2. Forslaget om å avslutte forhåndsstemmegivingen torsdag før valgdagen støttes.
3. Forslaget om at ukjent velger skal legitimere seg støttes.
4. Det tilrås ikke innført ordning med at annen person over 18 som legitimerer seg, kan identifisere ukjent velger. Forslaget synes tungvint og tidkrevende, og er vanskelig kommuniserbart til velgerne.
5. Det tilrås ikke en lovfesting av at foreløpig opptelling skal foretas manuelt, med mindre det brukes 2 ulike elektroniske tellesystemer ved foreløpig og endelig opptelling. Likeledes tilrås ikke at det ved eventuell kontrolltelling (omtelling) kreves manuell telling.

VALGLOVEN. HØRING OM ENDRINGER

Saken krever informasjonstiltak: Ja Nei

Hva saken gjelder

Kommunal og regionaldepartementet har sendt ut forslag til endringer av valgloven til høring. Vedlagt følger høringsbrevet av 20. juni 2006 som gir en oppsummering av forslagene.

Hele høringsnotatet på 19 sider kan en finne på internett på denne adressen:
http://www.odin.no/filarkiv/284580/Endringer_i_valgloven.pdf

Forhåndsstemmegiving

Det foreslås 2 tiltak for å redusere antall for sent mottatte forhåndsstemmer: 1) Forskyve fristen for forhåndsstemmegiving 1 dag frem, fra fredag til *torsdag* før valgdagen (innenriks) og til nest siste fredag før valgdagen (utenriks), og 2) forskyve fristen for når stemmene skal være kommet frem til valgstyret fra mandag kl 20 (valgdagen) til dagen etter, *tirsdag kl 20*.

Til informasjon mottok valgstyret i Stavanger kun 3 innenriks forhåndsstemmer etter at fristen gikk ut og valgprotokollen var skrevet. Det ble derimot mottatt 20 utenriks forhåndsstemmer, noen av disse ble mottatt inntil en måned etter valgdagen. Ved nærmere undersøkelse ser det ut til at dette skyldes mer interne rutiner/forsinkelser ved ambassadene/utenriksstasjonene, enn selve postgangen over landegrensene. Flere forhåndsstemmer var ikke poststemplet før 14 dager etter valgdagen.

Rådmannen vil ikke anbefale at fristen for mottak utsettes med et døgn. Gjennom årenes løp har det blitt nedlagt mye arbeid for å få talt opp og protokollert valgresultatene så raskt som mulig. En utsettelse av fristen vil medføre at resultatene ikke vil foreligge før sent tirsdag kveld/ natt til onsdag, mot nå natten mellom mandag og tirsdag.

Fremskyvning av fristen for å avgi forhåndsstemme til torsdag (innenriks) synes derimot fornuftig for at flest mulig stemmer skal nå fram i tide. Rådmannen vil tro at denne endringen vil gi forholdsmessig langt større effekt enn også å skyve mottaksfristen til tirsdag kveld. Effekten av torsdag som siste forhåndsstemmedag bør derfor evalueres før det (eventuelt) vurderes på nytt å forskyve mottaksfristen.

Rådmannen vil understreke at torsdag som siste dag for forhåndsstemmegiving vil kreve *massive informasjonstiltak*, da det erfaringsmessig har vært svært mange som avgir forhåndsstemme på den siste fredagen. Endringen vil gjelde hele landet, og de statlige valgmyndigheter må her ta ansvaret for infotiltakene.

Det er også vesentlig at Posten kontaktes for å sørge for at forhåndsstemmene fremsendes kommunene på raskest mulig vis.

Rådmannen har ingen spesielle merknader til forslagene for å få flere utenriksstemmer frem i tide.

Valgkort og skjæringsdato for manntall

Stavanger kommune har sendt ut valgkort gjennom en årrekke, og rådmannen har ingen kommentarer til forslaget om å gjøre utsendelsen obligatorisk.

Pr dagens valglov har de som er innført i folkeregisteret i en kommune pr 31. mai (og for øvrig oppfyller kravene til å være stemmeberettiget) stemmerett i denne kommunen. Det foreslås at datoen endres til 30. juni, slik at flere av de som bor i kommunen på valgdagen, også har stemmerett der.

Valgkort kan først utsendes etter at valgmanntallet er klart, dvs. med den foreslåtte endringen etter 30. juni. Rådmannen ser det som viktig at valgkortet når fram til velgerne innen forhåndsstemmegivingen starter, dvs. innen 10. august. Manntallsoppdateringer, produksjon og utsendelse av valgkort foretas for Stavanger sitt vedkommende av leverandøren av valgsystemene. Disse operasjonene må foretas noe raskere enn i dag for å kunne sende ut valgkortet senest første uken av august.

Opptelling

Det foreslås at foreløpig opptelling primært skal foretas ved manuell telling av stemmesedler. Det gis likevel adgang til foreløpig og endelig opptelling ved bruk av dataløsninger hvis det brukes to ulike datasystemer.

I Stavanger telles valgstingsstemmer manuelt ved foreløpig opptelling, mens endelig opptelling foretas v.h.a. dataløsninger, dvs. ved optisk lesing (skanning). Forhåndsstemmene har ved de siste 2-3 valgene blitt talt optisk både ved foreløpig og endelig telling.

Det påpekes at med bruk av skannere ved endelig opptelling (eller i begge omganger) vil *avvik mellom foreløpig og endelig telling ikke kunne rettes ved optisk omtelling* hvis feilen ligger i selve skannerne og/eller tellesystemene knyttet til disse. Dette er for så vidt rett, men repetert testing av utstyr og program (prøvetelling) før valgdagen reduserer faren for tekniske feil eller programfeil til et minimum. Erfaringene viser også at de største feilkildene ved bruk av elektronisk opptelling ligger i de manuelle rutinene, ikke i systemene. Rådmannen synes det er lite fremtidsrettet å lovfeste foreløpig manuell opptelling (unntatt hvis 2 ulike elektroniske tellesystemer), og vil gå i mot dette forslaget.

Hvis det likevel blir vedtatt at foreløpig telling skal gjøres manuelt (med mindre 2 ulike datasystemer benyttes), vil Stavanger måtte endre på rutine for telling av forhåndsstemmer, dvs. at disse først må telles manuelt. Med forslaget om at foreløpig opptelling av forhåndsstemmer kan starte søndagen (nå valgdagen), vil denne endringen likevel ikke føre til forsinkelse i valgoppgjøret.

Når det gjelder evt. omtelling, er det etter rådmannens syn ingen automatikk i at manuell omtelling gir et riktigere resultat enn optisk omtelling. Menneskelige feil kan gjøres ved begge metodene. Troen på at manuell telling er "best" bunner mer i tradisjon og frykt for de nye systemene, enn på faktiske forhold. Rådmannen støtter derfor heller ikke dette forslaget.

Godkjenning av elektroniske valgsystemer/-utstyr

Rådmannen støtter høringsnotatets avsnitt om å sette i gang prosesser med sikte på sentrale godkjenning- og sertifiseringsordninger for alle typer elektroniske systemer som benyttes ved valg.

Velgerlegitimering

Det foreslås også en noe strengere krav til legitimasjon ved å innføre formuleringen "Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg." i stedet for dagens formulering: "Stemmestyret kan kreve at en ukjent velger legitimerer seg". Endringen støttes.

Rådmannen vil likevel ikke støtte forslaget om at en velgers identitet ved manglende legitimasjon skal kunne bekreftes av en annen person over 18 år som legitimerer seg. Denne alternative måten synes tungvint og tidkrevende å gjennomføre på valgdagen. Ordningen vil også være vanskelig å kommunisere til velgerne. Prinsipielt bør alle endringer som har med valghandlingen å gjøre være enkle både å utføre og å kommunisere til velgerne.

Ole Helland
rådmann

Hanne Eik
valgsekretær